Ks. Ryszard Koper

Na drogach zbawienia

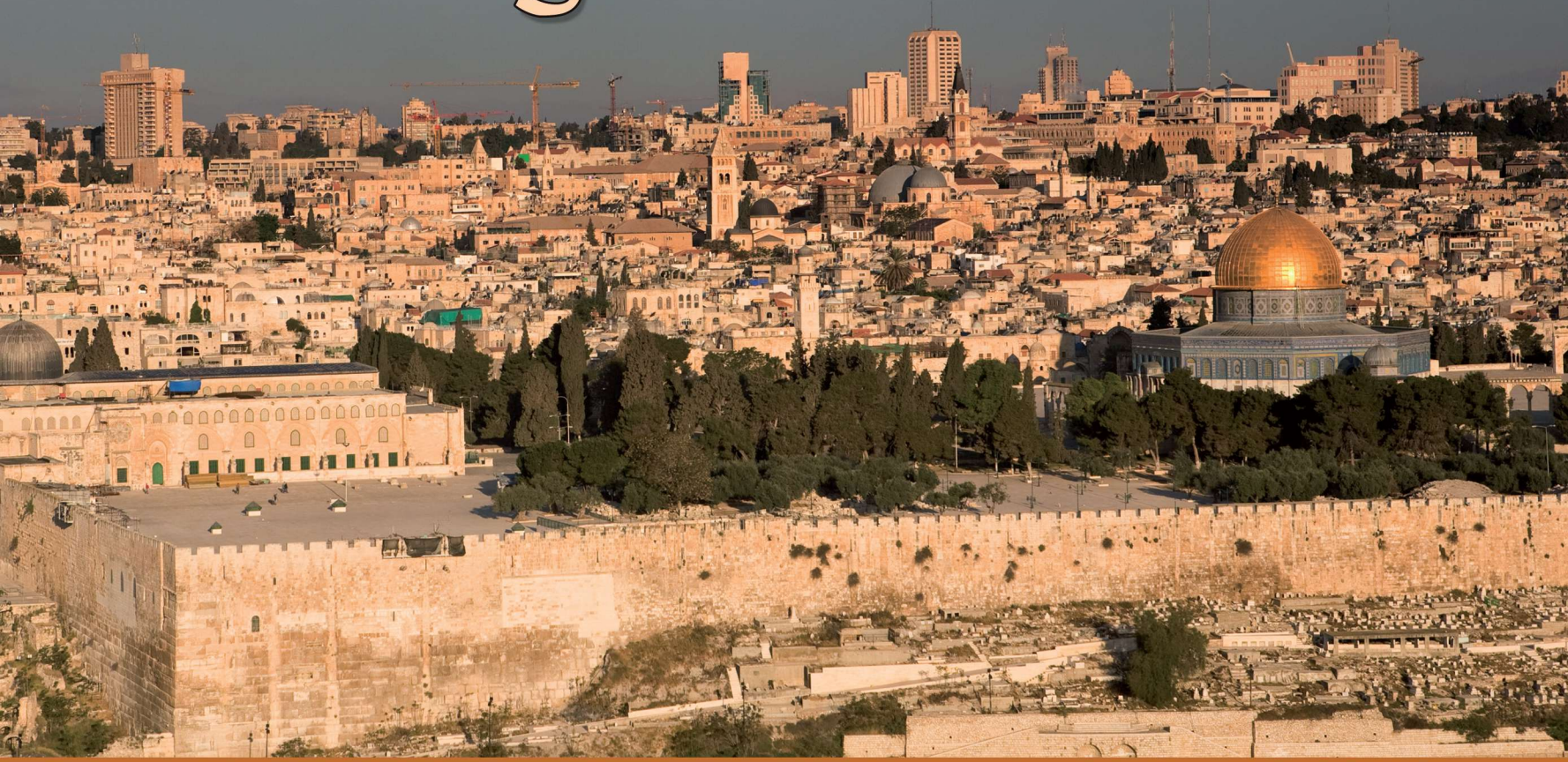

BIBLIJNY PRZEWODNIK PO ZIEMI ŚWIĘTEJ

Po uroczystości ku czci Abrahama i po krótkiej, lecz pełnej przeżyć, wizycie w Egipcie i na górze Synaj, moja jubileuszowa pielgrzymka do miejsc świętych zawiodła mnie do Ziemi, która była świadkiem narodzin, życia, śmierci i zmartwychwstania Jezusa Chrystusa oraz pierwszych kroków Kościoła. Moje serce przepełnia niewypowiedziana radość i wdzięczność za ten Boży dar, którego tak bardzo pragnąłem. Po wizycie w Ziemi Świętej podczas Soboru Watykańskiego II teraz dane mi było powrócić tam wraz z grupą moich współpracowników właśnie w roku Wielkiego Jubileuszu, w dwutysiąclecie narodzin Zbawiciela. Był to jak gdyby powrót do źródeł, do korzeni wiary i Kościoła.

Sługa Boży Jan Paweł II

Ks. Ryszard Koper

Na drogach zbawienia

Biblijny przewodnik po Ziemi Świętej

Wschód słońca nad Jeziorem Galilejskim

Cmentarz przy Grocie Mlecznej w Betlejem i betlejemskie pola

Zdjęcie na okładce przedstawia:
Świt nad Jerozolimą

Fotografie:
Ks. Ryszard Koper

Skład i opracowanie graficzne:
Dariusz Krajewski

Korekta:
Jadwiga Borowska SNMPN
Magdalena Łakuta

© Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu, 2009
© Ks. Ryszard Koper

ISBN 978-83-257-0123-9

Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu
27-600 Sandomierz, ul. Żeromskiego 4
tel. 015 64 40 400, fax 015 832 77 87
e-mail: zamowienia@wds.com.pl, www.wds.pl

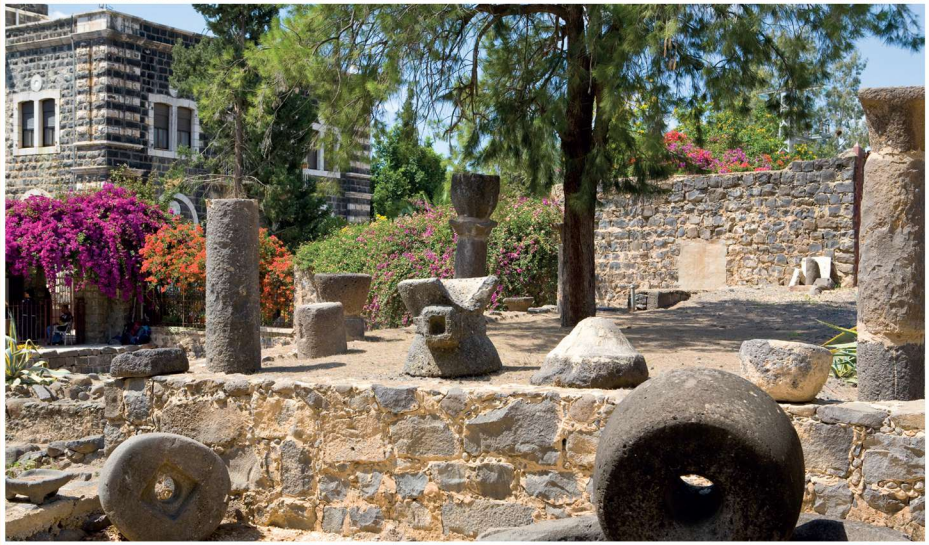

Ołtarz polowy na górze Tabor • Przy kościele św. Łazarza w Betanii • Kafarnaum

Jerozolima z meczetem Kopuła Skały

Wstęp

Pielgrzymka do Ziemi Świętej jest w swoim rodzaju jedyna i niepowtarzalna. Najgłębiej zapada w duszę i serce. Powracając myślą na szlaki pielgrzymkowe ciągle odnajdujemy coraz to nowe treści, które ubogacają nasze życie wewnętrzne i przybliżają do Boga. Pielgrzymka prowadzi nas widzialnymi znakami historii naszego zbawienia, ale to nie one wyznaczają zasadniczy nurt naszego pielgrzymowania. Nawiedzane miejsca, droga mierzona kilometrami są pomocne w pokonywaniu przestrzeni duchowych i zbliżaniu się do tego, co istotne. Gdy patrzę na pielgrzymów, którzy roniąc łzy wzruszenia, z nabożną czcią całują skałę Golgoty, po której spływała krew naszego Zbawiciela, jestem pewien, że są na duchowej drodze, która prowadzi do spotkania ze zbawiającym Bogiem. Na szlakach duchowej pielgrzymki przechodzimy niejako obok dyskusji naukowych na temat dat i lokalizacji miejsc związanych z wydarzeniami biblijnymi. Są one ważne, ale dla nas w tym momencie ważniejsze jest stwierdzenie: „jak mówi tradycja". Ponieważ tradycja żywą pamięcią uczniów Chrystusa i żarliwą miłością ich serc prowadzi nas do samych początków, gdzie możemy doświadczyć obecności Boga.

W niniejszym albumie – przewodniku będę podążał szlakiem duchowego pielgrzymowania, zatrzymując się w miejscach, które zostały uświęcone szczególnym dotknięciem Boga. Miejsca tych zatrzymań są uwarunkowane programem przygotowanym przez biuro pielgrzymkowe. W pielgrzymowaniu drogami naszego zbawienia Biblia jest najlepszym i niezastąpionym przewodnikiem, stąd też zamieściłem odnośniki biblijne do miejsc i zdarzeń, o których wspominam w tej książce i które ukazuję na fotografiach. Celowo podaję tylko rozdziały Pisma Świętego, nie wskazując na konkretne wersety, ponieważ lektura całego rozdziału Pisma Świętego pozwala trafniej umieścić dane wydarzenie biblijne w szerszym kontekście historii naszego zbawienia. Jest także zachętą do lektury tej Świętej Księgi.

Panorama Jerozolimy • W drodze do Getsemani • Przed Bazyliką Grobu Pańskiego • Jerozolima

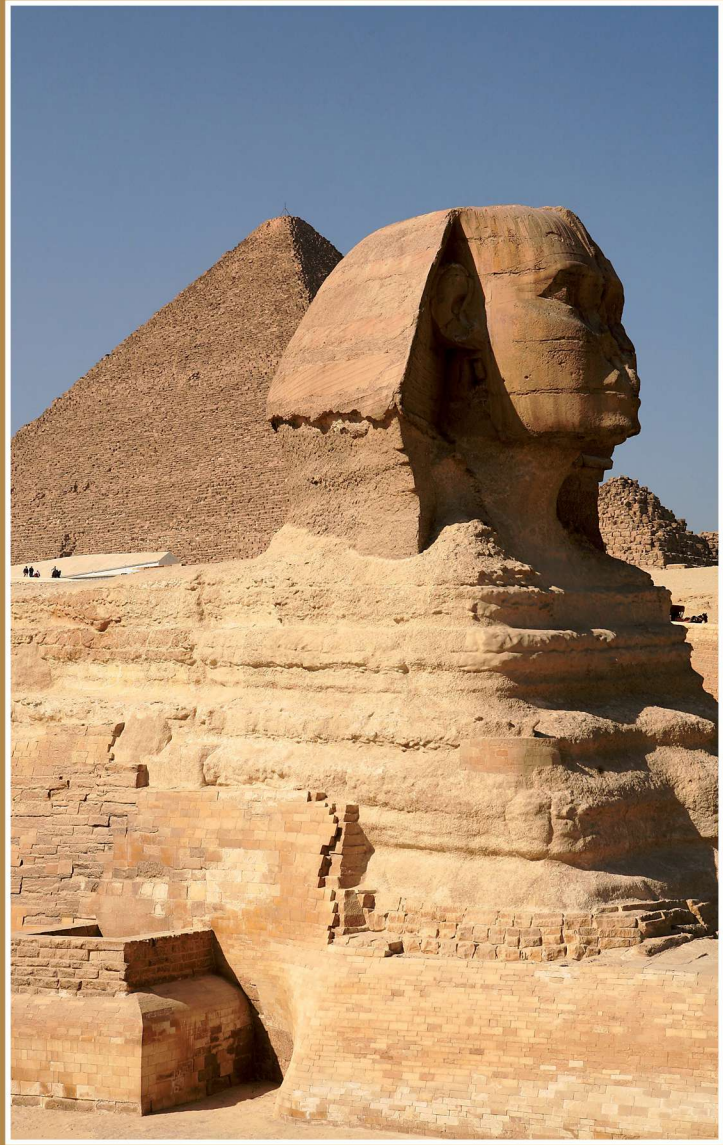

Sfinks i piramida Cheopsa w Gizie (20 km od Kairu)

Szukanie Boga po omacku

Nim światło Bożego objawienia, zapisane na kartach Biblii zaczęło wytyczać drogę do Boga, człowiek, przeczuwając Jego istnienie, szukał Go niejako po omacku i odnajdywał w sposób niedoskonały, tak jak to miało miejsce w wierzeniach starożytnego Egiptu. Zanim krótko wspomnę o nich, chciałbym przytoczyć kilka informacji o tej jednej z najstarszych cywilizacji świata.

Starożytny Egipt obejmował obszar ok. 1 mln km^2, ale zaledwie 30 tys. km^2 stanowiły tereny uprawne, które znajdowały się prawie wyłącznie w dolinie Nilu. Około roku 3600 przed Chr. wśród ludów zamieszkujących tę dolinę zaczęły się kształtować pierwsze formy państwowości. Te niewielkie wspólnoty połączyły się i tak powstały w tym regionie dwa państwa: Egipt Górny i Egipt Dolny. Około roku 2850 przed Chr. władca Górnego Egiptu, Menes, połączył oba państwa, dając początek nowej dynastii. Historię starożytnego Egiptu można podzielić na trzy zasadnicze okresy: Stare Państwo (2850-2250 r. przed Chr.), Średnie Państwo (ok. 2050-1778 r. przed Chr.), Nowe Państwo i rozpad Egiptu (1580-1080 r. przed Chr.). Szczytowy rozwój Starego Państwa miał miejsce w czasach rządów III i IV dynastii (2650-2250 r. przed Chr.). Faraon Chefren przyjął wtedy tytuł syna boga Re. W tym czasie powstały ogromne zespoły grobowe, w tym piramidy Chefrena i największa piramida Cheopsa. W okresie Średniego Państwa ośrodek władzy przesunął się z Memfis (koło dzisiejszego Kairu) do Teb (dzisiejszy Luksor). Teby stały się na przeszło tysiąc lat stolicą kraju. Z końcem XVIII w. przed Chr., korzystając z osłabienia Egiptu, Hyksosi zawładnęli na ponad 100 lat całym państwem. Po wyparciu Hyksosów wybitny władca Totmes III (1481-1436 r. przed Chr.) doprowadził Egipt do niebywałej potęgi. Później wewnętrzne walki osłabiły państwo.

W ten okres wpisują się dwa ważne wydarzenia biblijne: sprzedanie Józefa do Egiptu przez braci (ok. 1650 r. przed Chr.) oraz wyjście Izraelitów pod wodzą Mojżesza z niewoli egipskiej (ok. 1240 r. przed Chr.).

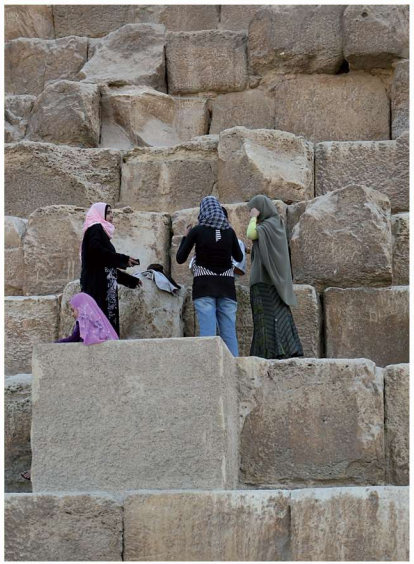

Piramidy Chefrena, Mykerinosa i Cheopsa w Gizie • Na piramidzie • Memphis • Sfinks i piramida Mykerinosa

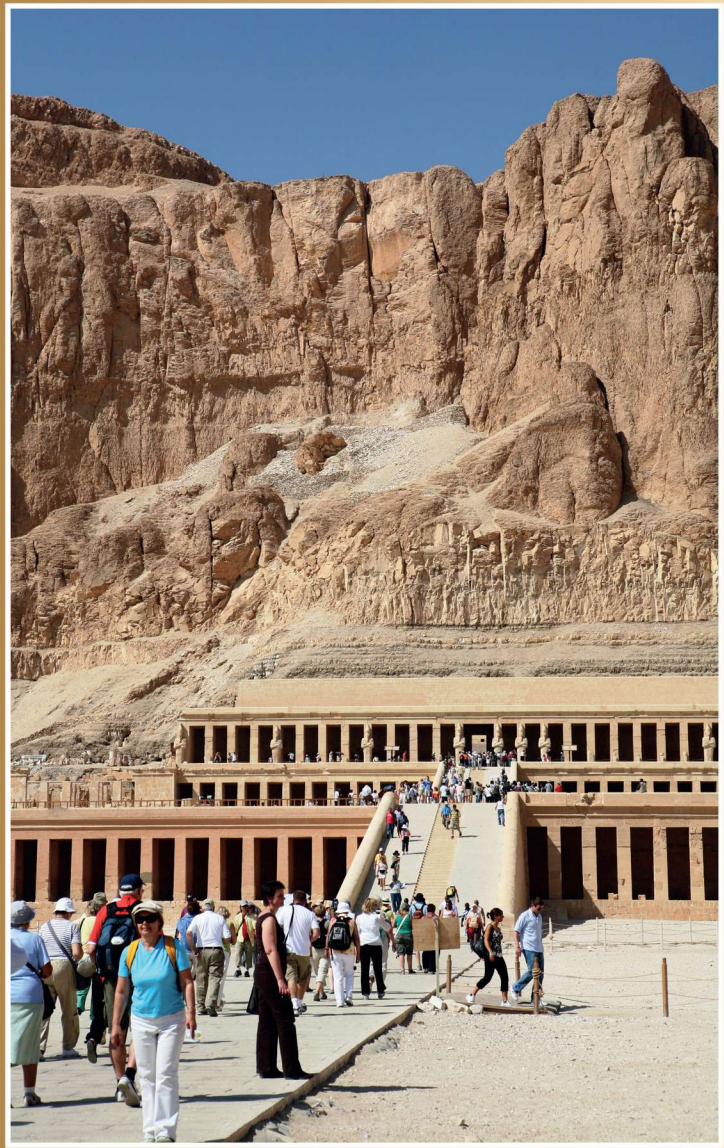

Świątynia Hatchepsut w Tebach (Luksor)

Wierzenia starożytnego Egiptu

W Egipcie istniało wiele systemów teologicznych z głównymi ośrodkami kultu w Heliopolis, Hermopolis, Memfis i Tebach. Najstarsza koncepcja teologiczna, nie związana z żadnym ośrodkiem kultu, przyjmowała odwieczne istnienie boga Geba i bogini Nut, z których zrodził się Re. Ważnym bogiem zjednoczonego państwa ze stolicą w Heliopolis (miasto słońca) był Horus (bóg sokół). Z czasem utożsamiano Horusa z bogiem słońca Re i tak powstało nowe bóstwo Re-Harachte, o kształtach ludzkich i głowie sokoła, oraz cała plejada bóstw solarnych i innych. Wśród nich warto wymienić Ozyrysa, który był panem nieba i był utożsamiany z Re i księżycem oraz wodami Nilu. Z czasem stał się naczelną postacią w świecie zmarłych.

Problem życia pozagrobowego zajmował w wierzeniach Egipcjan bardzo ważną rolę. W okresie Starego Państwa na groby biednych sypano jęczmień, który był symbolem życia wiecznego. Dla faraonów budowano piramidy. Za czasów Państwa Średniego wierzono, że życie wieczne można zdobyć spełniając następujące warunki: żyć według wyznaczonych zasad moralnych i religijnych, zdobyć pieniądze na mumifikację oraz figurki Uszepti i szczęśliwie przejść sąd Ozyrysa. Do zbawienia konieczne było zachowanie ciała, co czyniono przez balsamowanie zwłok. Wizja nieba przypominała świat ziemski. Posiadane przez zmarłego figurki Uszepti pozwalały spokojnie odpoczywać, bo one wykonywały wszystkie prace.

Kapłani z Hermopolis umieścili w swoim panteonie na naczelnych miejscach cztery pary bóstw: Nuna i Naunet, Huha i Hauhet, Kaka i Kauket, Amona i Amaunet. Amon stał się bogiem Teb. Kapłani z Memfis uznali Ptaha za stwórcę świata.

Na koniec warto wspomnieć faraona Echnatona (Amenhotep IV), który w XIV wieku przed Chr. wprowadził w Egipcie religię monoteistyczną, wiarę w jednego boga Atona, który był bogiem miłości, troszczącym się o wszystkich ludzi. Ta reforma religijna zakończyła się fiaskiem. Jedyny i prawdziwy Bóg objawi się w pełni w historii Narodu Wybranego zapisanej na kartach Pisma Świętego.

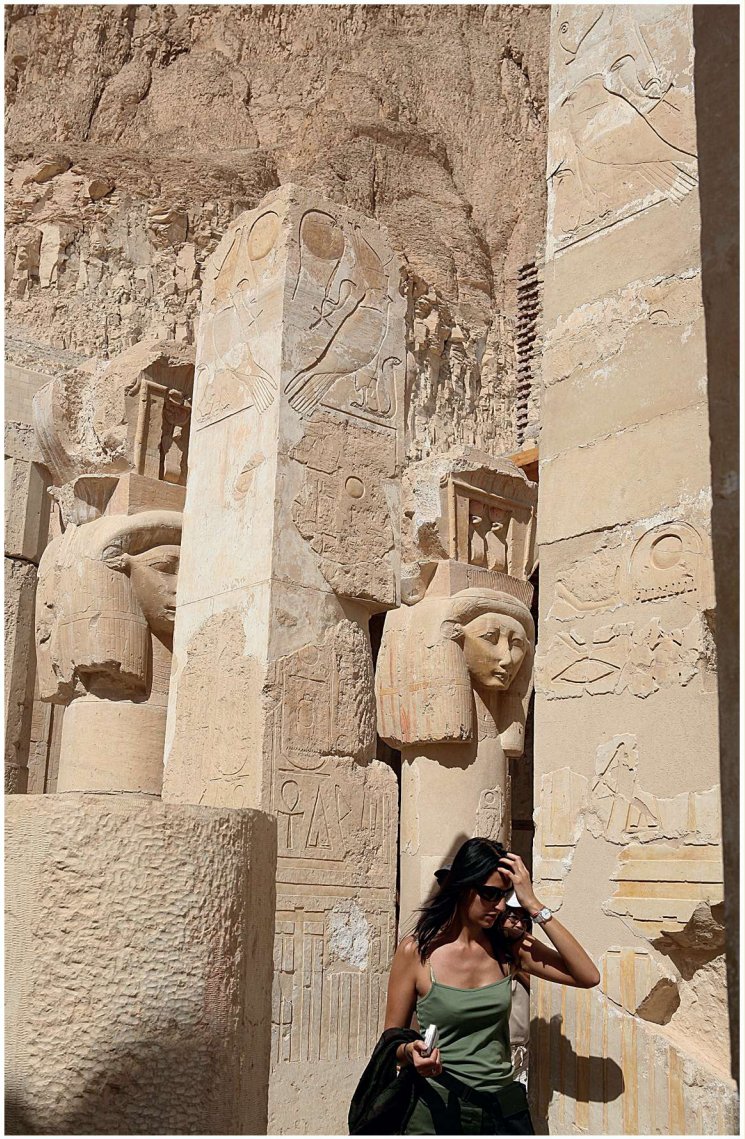

Grobowce w Dolinie Królów (Teby Zachodnie) • Świątynia Hatchepsut w Tebach • Świątynia Hatchepsut w Tebach

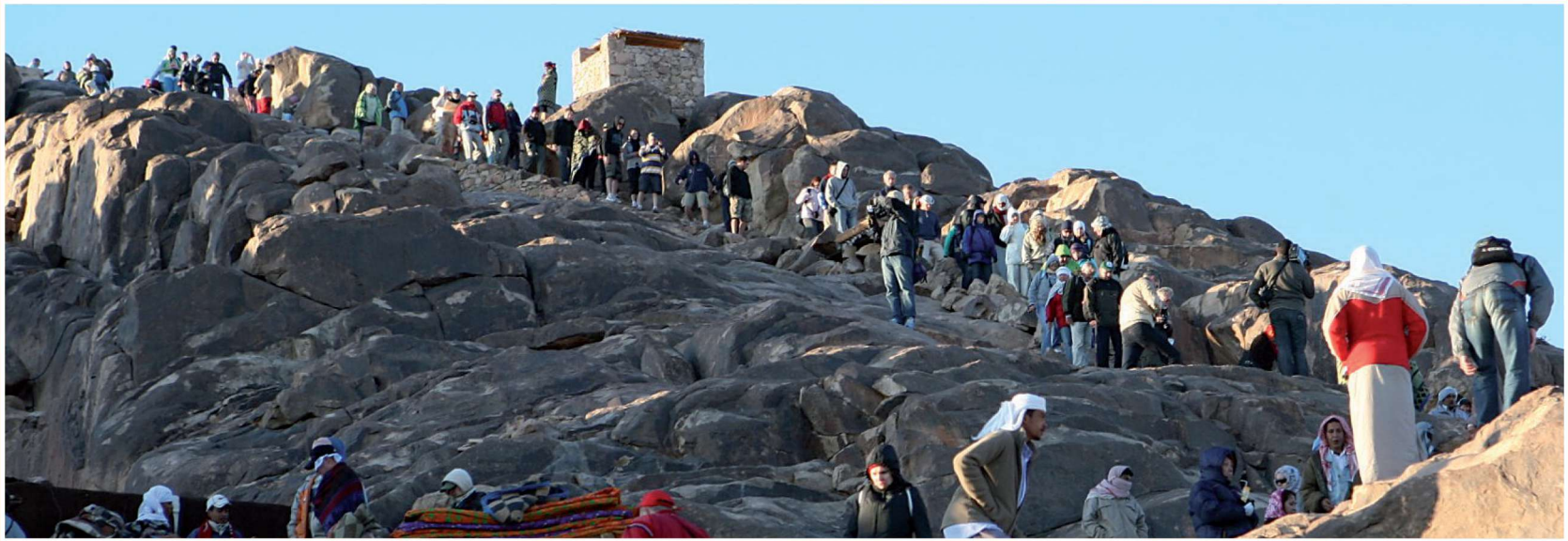

Na Synaju • Ulica jerozolimska • Cezarea Nadmorska • Ulica jerozolimska

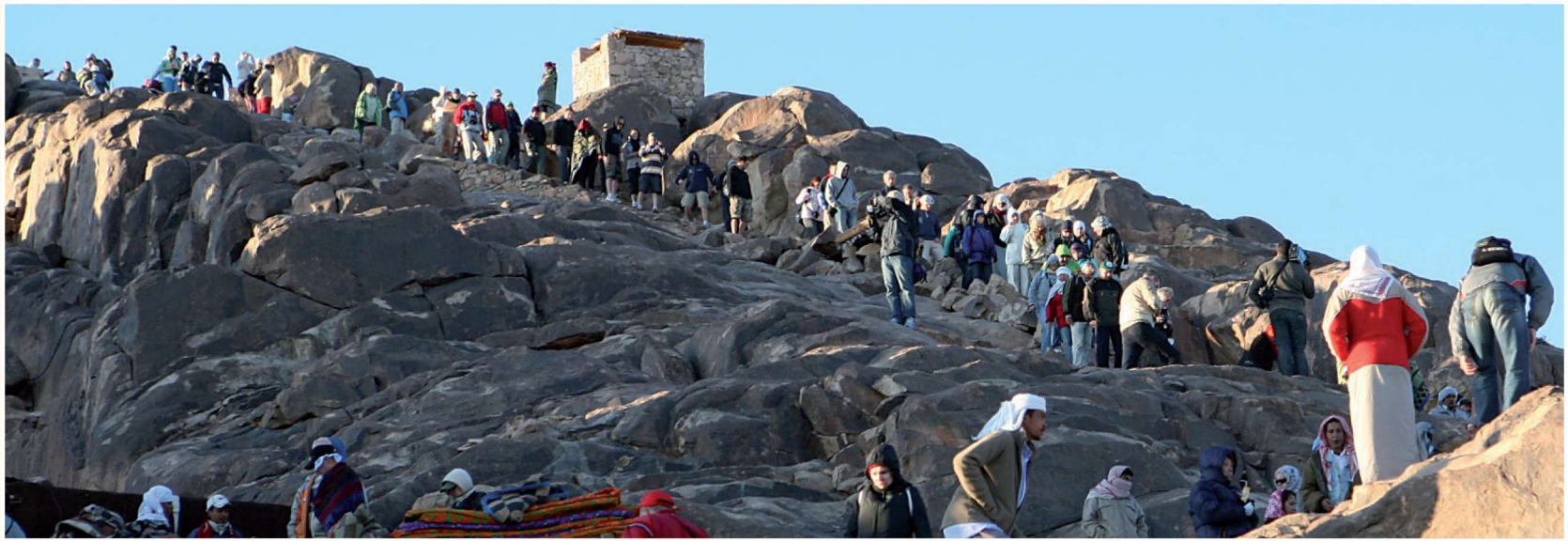

Na Synaju • Ulica jerozolimska • Cezarea Nadmorska • Ulica jerozolimska

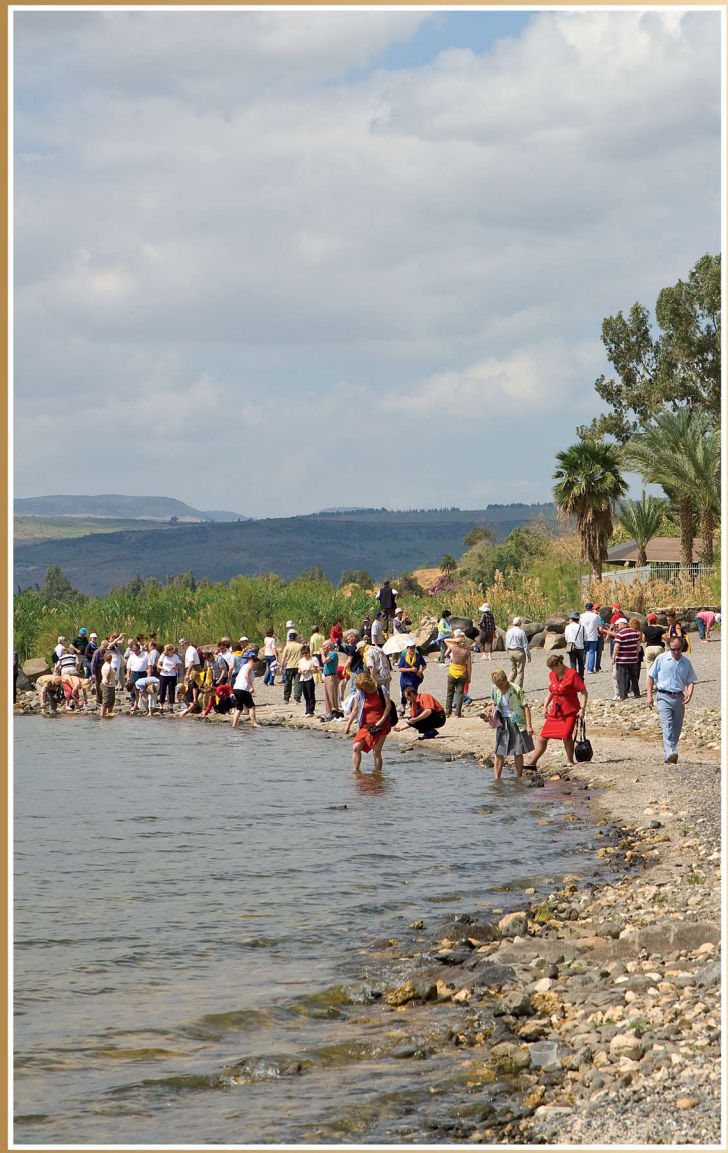

Jezioro Galilejskie przy Kościele Prymatu

Spis treści

Wstęp 6
Szukanie Boga po omacku 8
Wierzenia starożytnego Egiptu 10
Szkic historyczny Ziemi Świętej 12
Lata 63 przed Chr. - 1070 po Chr. 14
Lata 1054 - 1948 16
Ojciec wiary - Kopuła Skały w Jerozolimie 18
Józef sprzedany do Egiptu - Egipt 20
Bóg objawia swoje Imię - Klasztor św. Katarzyny 22
Wyjście z niewoli egipskiej - Egipt 24
W drodze do Ziemi Obiecanej - Pustynia Synaj 26
Zawarcie przymierza z Bogiem - Góra Synaj 28
U bram Ziemi Obiecanej - Morze Martwe 30
Pierwsze kroki w Ziemi Obiecanej - Jerycho 32
Mesjasz z rodu Dawida - Góra Syjon 34
Obrona wiary w jedynego Boga - Góra Karmel 36
Potęga modlitwy - Góra Karmel 38
Nadzieja życia wiecznego - Dolina Cedron 40
Brama Mesjasza - Brama Złota 42
Narodziny Matki Zbawiciela - Kościół św. Anny 44
„Tu narodził się Poprzednik Pana" - Ain Karem 46
„Tu Słowo stało się Ciałem" - Bazylika Zwiastowania 48
Zaufać Bogu - Kościół św. Józefa w Nazarecie 50
Maryja przynosi Jezusa - Sanktuarium Nawiedzenia NMP 52
W drodze do Betlejem - Betlejem 54
„Tu z Maryi Panny narodził się Chrystus" - Bazylika Narodzenia 56
„Zwiastuję wam radość wielką" - Pole Pasterzy 58
„Przybieżeli do Betlejem pasterze" - Betlejem 60

Przy grocie pasterzy

Ofiarowanie Jezusa w świątyni - Wzgórze Świątynne 62
Ucieczka do Egiptu - Betlejem - Kair 64
Nazarejczykiem będzie nazwany - Nazaret 66
Przygotujcie się na przyjście Mesjasza - Jordan. 68
„To jest mój Syn umiłowany” - Jordan 70
Szatan w ataku - Góra Kuszenia 72
Powołanie pierwszych uczniów - Dolina Jordanu 74
Pierwszy cud Jezusa - Kana Galilejska 76
„Pójdź za Mną”- Galilea 78
Uciszenie burzy - Jezioro Galilejskie 80
Cudowny połów ryb - Jezioro Galilejskie 82
Miasto Jezusa - Kafarnaum 84
Nauczanie w mocy - Synagoga w Kafarnaum 86
Uzdrawiająca moc - Dom św. Piotra w Kafarnaum. 88
Posłany do grzeszników - Jerycho 90
Miłość ważniejsza od szabatu - Sadzawka Owcza 92
Chleb z nieba - Tabgha 94
Droga do raju - Góra Błogosławieństw 96
Pogromca duchów piekielnych - Kraj Gerazeńczyków 98
Święta Góra - Góra Oliwna 100
„Ja jestem zmartwychwstaniem i życiem” - Betania 102
Mamy Ojca w niebie - Kościół Pater Noster 104
Kościół Dominus Flevit - Góra Oliwna 106
Doświadczyć Boga - Góra Tabor. 108
„To jest Mój Syn umiłowany” - Góra Tabor. 110
Chrystus nową świątynią - Świątynia Jerozolimska 112
„Hosanna Synowi Dawida” - Droga do Jerozolimy. 114
Chleb życia i miłości - Wieczernik w Jerozolimie. 116
Ogród modlitwy i kontemplacji - Getsemani 118
Modlitwa przed męką - Kościół Narodów 120

W klasztorze św. Katarzyny pod Synajem

Jezus zdradzony - Grota Getsemani 122
Zaparcie się Piotra - Kościół św. Piotra in Gallicantu 124
Sąd nad Jezusem - Kaplica Skazania 126
Wyśmiany i wyszydzony - Kaplica Biczowania 128
„Oto Człowiek" - Łuk „Ecce Homo" 130
Droga Krzyżowa (Via Dolorosa) 132
Na stacjach Drogi Krzyżowej 134
W Bazylice Grobu Pańskiego 136
Na szczycie Golgoty 138
Złożenie do grobu 140
Chrystus zmartwychwstał - Pusty Grób 142
W pobliżu Golgoty i Grobu Pańskiego 144
„Chrystus zmartwychwstał. Alleluja" 146
„Poznali Go po łamaniu chleba" - Emaus 148
Spotkanie ze Zmartwychwstałym - Jezioro Galilejskie 150
„Paś baranki moje" - Kościół Prymatu 152
Jezus wstępuje do nieba - Meczet Wniebowstąpienia 154
Zesłanie Ducha Świętego - Wieczernik w Jerozolimie 156
Zaśnięcie Maryi - Bazylika Zaśnięcia Maryi 158
Maryja Wniebowzięta - Grób Maryi Panny 160
„Idźcie i nauczajcie" - Cezarea Nadmorska 162
Świadczyć o Chrystusie - Brama św. Szczepana 164
Też nie rozpoznali w Chrystusie Boga 166
Ekspansja islamu 168
Żywe pamiątki - Jerozolima 170
Moja pielgrzymka do Ziemi Świętej 171
Modlitwa pielgrzyma 172

Niniejszy przewodnik - album prowadzi nas najistotniejszym nurtem pielgrzymowania po Ziemi Świętej, który wyznaczają biblijna prawda i wiara. Są w nim także informacje odnoszące się do historii, położenia geograficznego, architektury, religijnej przynależności odwiedzanych miejsc. Znajdziemy w nim również wiele pięknych fotografii. Wszystko to jednak jest wprzęgnięte w główny cel pielgrzymowania, który prowadzi nas na szczyt Golgoty, aby tam za rzymskim setnikiem wyznać z głęboką wiarą: „Zaprawdę, ten człowiek był Synem Bożym".

ISBN 978-83-257-0123-9

Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu, ul. Żeromskiego 4, 27-600 Sandomierz, tel. 015 64 40 400, www.wds.pl